

Seminář TPH č. 3

Otázky:

Vymezte osobu pachatele trestného činu z hlediska viny a trestu.

Jaké jsou trestněprávně relevantní věkové hranice?

Vysvětlete pojem nezaviněná nepříčetnost.

Vysvětlete pojem zaviněná nepříčetnost.

Jaké jsou formy zaviněné nepříčetnosti?

Co je to zmenšená příčetnost a jaký je její trestněprávní význam?

Definujte jednání jakožto obligatorní znak skutkové podstaty.

Jaké jsou formy jednání?

Definujte omisivní delikty pravé a nepravé.

Příklady:

1. Co je objektem trestného činu podle

- a) § 358 Trz
- b) § 218 TrZ
- c) § 177 TrZ
- d) § 184 TrZ?

2. Určete objekt a předmět útoku u následujících trestných činů:

- a) § 175 TrZ
- b) § 187 trZ
- c) §228 trZ

3. *K zaviněné nepříčetnosti*

Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 19. 7. 2011, sp. zn. 3 T 155/2011, byl obviněný L. S. (dále jen: „obviněný“) uznán vinným přečinem opilství podle § 360 odst. 1 tr. zákoníku a byl odsouzen podle § 360 odst. 1 tr. zákoníku věta za středníkem a za použití § 353 odst. 2 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání šesti měsíců. Podle § 81 odst. 1 tr. zákoníku a § 82 odst. 1 tr. zákoníku mu byl výkon trestu podmíněně odložen na zkušební dobu osmnácti měsíců. Podle § 70 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku mu byl uložen trest propadnutí věci, a to nože s černou rukojetí a čepelí délky 18 cm. Podle § 99 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku bylo obviněnému uloženo ochranné ústavní protialkoholní léčení.

Podle skutkových zjištění soudu obviněný spáchal uvedený přečin tím, že dne 30. 4. 2011 v době kolem 01:10 hod. v P. na V. v prostoru před restaurací N. H. poté, co vědomě požil velké množství alkoholických nápojů, k jejichž požívání měl podstatně sníženou schopnost ovládací s ohledem na jeho epilepsii a závislost na alkoholu středně těžkého stupně, v kombinaci s léky na epilepsii v době, kdy se nacházel na pomezí středního a těžkého stupně opilosti (v krvi měl okolo 2,5 g/kg alkoholu v krvi) a kdy vlivem požitého alkoholu a léků byly jeho schopnosti rozpoznávací i ovládací vymizelé, uchopil před nejméně třemi svými kamarády poškozeného J. K., ze zadu levou rukou za levé rameno a druhou ruku, ve které držel nůž s černou rukojetí a čepelí o délce 18 cm, přiložil k jeho krku, přičemž křičel, že všechny podřeže, takže v přítomných i s ohledem na jeho dřívější opilecké agresivní chování vzbudil strach z užití nože a stupňování násilí.

Obviněný podal proti tomuto rozsudku odvolání proti výroku o vině. Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 9. 11. 2011, sp. zn. 9 To 416/2011, k odvolání obviněného podle § 258 odst. 1 písm. d) tr. ř. zrušil rozsudek soudu prvního stupně v celém rozsahu. Podle § 259 odst. 3 tr. ř. znovu rozhodl tak, že uznal obviněného L. S. vinným tím, že dne 30. 4. 2011 v době kolem 01:10 hod. v P., na V., v prostoru před restaurací N. H., uchopil před nejméně třemi svými kamarády poškozeného J. K., ze zadu levou rukou za levé rameno a druhou ruku, ve které držel nůž s černou rukojetí a čepelí o délce 18 cm, přiložil k jeho krku, přičemž křičel, že všechny podřeže, takže v přítomných i s ohledem na dřívější opilecké agresivní chování vzbudil strach z užití nože a stupňování násilí. Skutek posoudil jako přečin nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1, 2 písm. c) tr. zákoníku a přečin výtržnictví podle § 358 odst. 1 tr. zákoníku. Obviněného odsoudil podle § 353 odst. 2 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání šesti měsíců. Podle § 81 odst. 1 tr. zákoníku a § 82 odst. 1 tr. zákoníku mu výkon trestu podmíněně odložil na zkušební dobu osmnácti měsíců. Podle § 70 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku uložil obviněnému trest propadnutí věci, a to nože s černou rukojetí a čepelí o délce 18 cm. Podle § 99 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku uložil obviněnému ochranné ústavní léčení protialkoholní.

Odvolací soud v odůvodnění rozsudku uvedl, že soud prvního stupně pochybil v právní kvalifikaci skutku. Poukázal na to, že z obsahu znaleckého posudku z odvětví psychiatrie a z výpovědi znalkyně MUDr. Jaroslavy Markové v hlavním líčení zjistil, že rozpoznávací i ovládací schopnosti obviněného byly vymizelé vlivem požitého alkoholu. Schopnosti obviněného odolat vzhledem k jeho epileptické poruše požívání alkoholu byly podstatně sníženy a rozpoznávací schopnosti byly zachovány. Obviněný byl v době spáchání trestné činnosti pod vlivem alkoholu, kterým se přivedl do stavu při dolní hranici těžké ebriety (opilosti). Podle odvolacího soudu obviněný sice formálně naplnil skutkovou podstatu přečinu opilství podle § 360 odst. 1 tr. zákoníku, neboť se požitím návykové látky přivedl do stavu nepřičetnosti, v němž se dopustil činu jinak trestného, avšak soud prvního stupně zcela pominul ustanovení § 360 odst. 2 tr. zákoníku, podle něhož se ustanovení odst. 1 neužije, jestliže pachatel spáchal trestný čin z nedbalosti, která spočívá v tom, že se přivedl do stavu nepřičetnosti. Obviněný je dlouhodobým konzumentem alkoholických nápojů, byla u něj zjištěna závislost na alkoholu, jeho schopnosti ovládat požití alkoholu byly sice omezené, ne však zcela vymizelé. Obviněný vzhledem ke svým zkušenostem s požíváním alkoholu měl a mohl vědět, že požitím většího množství alkoholických nápojů se přivede do stavu, kdy nebude schopen své jednání ovládat a rozpoznat jeho společenskou škodlivost a že se v takovém stavu může dopustit jednání, které lze postihovat podle trestního zákoníku.

Podle názoru odvolacího soudu by použití ustanovení § 360 odst. 1 tr. zákoníku přicházelo v úvahu např. tehdy, jestliže by se obviněný přivedl do stavu tzv. patické opilosti, když by neměl žádné zkušenosti s požíváním alkoholických nápojů a neznal jejich účinky na svůj organismus a

opil by se pod vlivem nebo za součinnosti jiných osob. Takové okolnosti však v případě obviněného nejsou dány, protože sám vypověděl, že v inkriminovaný večer vypil větší množství alkoholu než obvykle, takže se do stavu nepřičetnosti přivedl sám požíváním alkoholických nápojů a trestné činy potom spáchal z nedbalosti, která spočívá v tom, že se zaviněně přivedl do stavu nepřičetnosti.

Odvolací soud dále uvedl, že pochybení soudu prvního stupně spočívá v použití nesprávné právní kvalifikace skutku, tedy v porušení trestního zákoníku, a proto rozsudek soudu prvního stupně zrušil z důvodů uvedených v § 258 odst. 1 písm. d) tr. řádu. Poukázal na to, že na základě správných skutkových zjištění soudu prvního stupně mohl sám ve věci rozhodnout. Obviněný tím, že na místě veřejnosti přístupném, kterým je prostor před restaurací a za přítomnosti nejméně pěti dalších osob napadl poškozeného J. K. tím, že mu ke krku přiložil nůž, naplnil skutkovou podstatu přečinu výtržnictví dle § 358 odst. 1 tr. zákoníku. Tím, že poškozenému i dalším osobám vyhrožoval zabitím a v přítomných vzbudil obavy, že vůči nim použije nůž, naplnil skutkovou podstatu přečinu nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku. Odvolací soud proto po zrušení napadeného rozsudku uznal obviněného L. S. vinným těmito přečiny.

Posud'te uvedený případ z hlediska jednotlivých forem zaviněné nepřičetnosti, popř. i z hlediska nezaviněné nepřičetnosti.

Které z uvedených rozhodnutí považujete za správné a proč?

4. *K problematice příčinné souvislosti mezi jednáním obviněných R.Š. a P.Š. a smrtelným následkem*

3. Trestná činnost obviněného spočívala v tom, že obviněný R.Š. nejméně v době od 3. 1. 2011 pojal úmysl získat finanční prostředky takovým způsobem, že mu pojišťovací ústavy vyplatí pojistné plnění ze životních pojistek jiné osoby, která své smlouvy o životním pojištění pro případ plnění uzavře v jeho prospěch, přičemž vznik pojistné události hodlal zajistit tak, že po uzavření životních pojistek dotyčnou osobu úmyslně usmrtí tak, aby její smrt navenek vyzněla jak nešťastná náhoda či úraz,

v posledním čtvrtletí roku 2011 za tímto účelem navázal bližší vztah s M.D., kterého i příležitostně zaměstnával, využívaje jeho finanční tísně a závislosti v důsledku dluhu, ve výši 20.000 Kč a pod lstivou legendou o možnosti získání velkých výdělků, pokud bude vozit počítačové komponenty do Ruska, ho přesvědčil k uzavření životních pojistek s tím, že ve smlouvách uvede jako oprávněnou osobu pro případ vzniku pojistné události jeho, tj. obviněného,

poté M.D. za pomoci a aktivní účasti obviněného R.Š., který mu uzavírání smluv u pojišťovacích ústavů předjednal a osobně ho doprovázel při jednání v pojišťovnách, v pěti případech smlouvy o dočasném životním pojištění skutečně uzavřel, v jednom případě se o to bezvysledně pokusil,

poté obviněný R.Š. společně s obviněným P.Š. zakoupili koncem roku 2011 nákladní vozidlo zn. Avia se skříňovou nástavbou bez technického průkazu a počátkem ledna 2012 do ní zabudovali kovovou postel a nainstalovali desetikilogramovou kovovou láhev propanbutanu včetně čtyř propan-butanových teplometů, které upevnili na stěnu skříňové nástavby v rozporu s bezpečnostními předpisy a v rozporu s návodem k obsluze,

pod záminkou potřeby pomoci při naložení a převozu autozvedáku z autobazaru v O. dohodli s M.D. jízdu na den 8.1.2012 po půlnoci vozidlem Avia z Č.T. do O.,

dne 8. 1. 2012 kolem 0.30 hod. přiměli obvinění M.D. , aby nastoupil do nástavby Avie s tím, že tam má postel a pro případ, že mu bude zima teplomet, který si může pustit. V kabině cestoval obviněný P.Š., který řádil vozidlo bez řidičského oprávnění a další dvě osoby,

v průběhu jízdy došlo k tomu, že M.D. pustil teplometry, hořáky teplometu vyprodukovaly takovou koncentraci oxidu uhelnatého, že v důsledku toho nastala u M.D. akutní otrava se smrtelným následkem,

nález těla zemřelého M. D. ve skříňové části Avie ohlásil P.Š. telefonicky nejprve obviněnému R.Š. v 5.34 hod., poté v 5.47 hod. telefonicky přivolal rychlou záchrannou službu, již úmrtí prezentoval jako nešťastnou náhodu,

dne 10. 1. 2012 obviněný R.Š. zplnomocnil JUDr. A. K. jako právní zástupkyni k jednání s pojišťovacímu ústavu, opatřil si úmrtní list M.D. a pojišťovně oznámil vznik pojistné události, celková částka, kterou obvinění mohli získat činila nejméně 21 545 137 Kč, avšak s ohledem na zahájení trestního stíhání k plnění ze strany pojišťoven nedošlo.

**Je mezi jednáním obviněných a smrtelným následkem příčinná souvislost?
Zvažte právní kvalifikaci jednání obviněných.**